

ЧАСТИЧНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Институция: **Висш съдебен съвет на Република България**

Нормативен акт: **Наредба № 11 за структурата и организацията на дейността на съдебните центрове по медиация**

За включване в законодателна програма на Висшия съдебен съвет за периода: **2025 г.**

Дата: **09.07.2025 г.**

Контакт за въпроси: **Юлиан Ангелов**

Телефон: **02/9304946**

1. Дефиниране на проблема:

1.1. Кратко опишете проблема и причините за неговото възникване. Посочете аргументите, които оправдават нормативната промяна.

В Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) е включена Реформа 3 (K10.P3) „Въвеждане на задължителна съдебна медиация“.

За изпълнението на реформата е необходимо изпълнението на етап 227 „Влезли в сила законодателни изменения в относимото законодателство за въвеждане на задължителна съдебна медиация при някои граждански и търговски спорове“.

В Държавен вестник, бр. № 11 от 02.02.2023 г. е обнародван Закон за изменение и допълнение на Закона за медиацията, с който се въвежда задължителна съдебна медиация в производствата по граждански и търговски дела като средство за насърчаване на използването на алтернативни способи за разрешаване на спорове, намаляване натовареността на съдилищата и повишаване на ефективността в сферата на гражданското и търговското правораздаване.

Със ЗИД на ЗМ се правят и съответни изменения в Гражданския процесуален кодекс (ГПК), Закона за съдебната власт (ЗСВ) и в други нормативни актове, необходими за постигане на поставените цели.

В Закона за съдебната власт (чл. 84а, ал. 4) законодателят регламентира, че структурата и организацията на дейността на съдебните центрове по медиация, както и задълженията на координатора се уреждат с наредба, приета от Висшия съдебен съвет.

В Държавен вестник, бр. № 55 от 08.07.2025 г. е обнародван Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс (ЗИД на ГПК), приет от 51-то Народно събрание, с който се въвежда задължителна информационна среща за процедура по медиация в случаите и при условията предвидени в закона.

В тази връзка с предложения проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба №11 за структурата и организацията на дейността на съдебните центрове по медиация се допълва и изменя уредбата на структурата, организацията и координирането на дейността на съдебните центрове по медиация и задълженията на координатора в съответствие с приетите изменения и допълнения на Закона за

медиацията, касаещи задълженията на координатора на съдебния център за медиация във връзка с определянето на медиатори за провеждане на информационни срещи и на процедури по медиация.

1.2. Опишете какви са проблемите в приложението на съществуващото законодателство или възникналите обстоятелства, които налагат приемането на ново. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Необходими са промени за решаване на констатираните в т. 1 проблеми. Идентифицираният проблем не е възможно да бъде решен в рамките на съществуващото законодателство, чрез промяна на организацията на работа, с институционални мерки, а единствено чрез нормативни допълнения.

Разпоредбата на чл. 84а от Закона за съдебната власт регламентира, че към всеки окръжен съд се създава съдебен център по медиация с териториални поделения към районните съдилища, който организира провеждането на процедурите по медиация по висящи съдебни дела съгласно глава шеста на Закона за медиацията. Структурата и организацията на дейността на съдебните центрове по медиация и задълженията на координатора от своя страна следва да бъдат определени с наредба, приета от Висшия съдебен съвет.

С оглед на изложеното, проектът на Наредба за изменение и допълнение на Наредба №11 за структурата и организацията на дейността на съдебните центрове по медиация допълва и изменя уредбата на структурата, организацията и координирането на дейността на съдебните центрове по медиация и задълженията на координатора в съответствие с приетите изменения и допълнения на Закона за медиацията, касаещи задълженията на координатора на съдебния център за медиация във връзка с определянето на медиатори за провеждане на информационни срещи и на процедури по медиация.

С оглед законодателното изменение координаторът ще определя дата и час за провеждане на информационната среща за процедура по медиация и ще определя медиатор, който да проведе процедурата по медиация, когато страните са постигнали съгласие за това или съдейства на страните при избор на медиатор. Координаторът приема подадените във връзка с информационната среща за процедурата по медиация документи, администрира седмичното отчитане на часовете от проведени медиации и своевременно предава от медиатора на съдията по делото на информацията относно резултата от проведената процедура по медиация и участието на страните в нея.

В Глава Четвърта от Наредбата са уредени въпросите по събирането на информация и координирането на дейността на централните центрове. В съдебните центрове се събира и обобщава информация, свързана с прилагането на медиацията, като се прави разграничение между различните законови основания за провеждане на информационни срещи и процедури по медиация. Събира се статистика за броя на проведените информационни срещи, броя на реализираните медиации при съгласие между страните, сключените споразумения, както и броя на съдебните дела, прекратени вследствие на медиация – било чрез спогодба, оттегляне или отказ от иска. Отчитат се също така непроведените информационни срещи, прекратените медиации с посочване на

причините, продължителността на всяка среща и процедура, както и броят на срещите в рамките на всяка медиация.

Освен общата статистика, се събира и информация за дейността на всеки отделен медиатор – брой проведени срещи и медиации, тяхната продължителност и брой срещи, постигнати споразумения и прекратени дела, удовлетвореността на страните от неговата работа и броя на случаите, при които страните са го избрали доброволно.

Съдебните центрове събират също информация за съдиите – колко дела са препратили към медиация, в коя инстанция е станало това, както и резултатите от тези препратени случаи (броят на постигнатите споразумения или прекратените дела след медиация). Всички събрани данни се обобщават от координатора на съдебния център и се изготвя статистика на всеки шест месеца.

От изложеното е видно, че с оглед измененията в Гражданско-процесуалния кодекс и Закона за медиацията не е възможно идентифицираният проблем да се разреши в рамките на действащото законодателство.

1.3. Посочете дали са изготвени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са изготвяни последващи оценки на въздействието на Наредба № 11 за структурата и организацията на дейността на съдебните центрове по медиация.

2. Цели: Посочете целите, които си поставя нормативната промяна по конкретен и измерим начин и график за тяхното постигане. Съответстват ли целите на действащата стратегическа рамка?

1. Изпълнение на законово задължение по чл. 84а, ал. 4 от Закона за съдебната власт и чл. 25 от Закона за медиацията;

2. Въвеждане на задължителна информационна среща за процедура по медиация в случаите и при условията предвидени в закона;

3. Оптимизиране на структура на съдебните центрове по медиация, която да позволява отчитане на специфичните нужди на всеки отделен център, както и гарантиране на високо качество на провежданите в центровете процедури по медиация;

4. Допълване на функциите на координатора, които са свързани основно със задължението за осигуряване на нормалното функциониране на центровете по медиация и събирането и анализа на информация за процедурите по медиация и дейността на всеки един медиатор от съответния център.

3. Идентифициране на заинтересованите страни: Посочете всички потенциални засегнати и заинтересовани страни, върху които предложението ще окаже пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи, др.).

Преки заинтересовани страни:

1. Членовете на съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, предвид правомощието на същата да създава самостоятелни съдебни центрове по медиация към районните съдилища и правомощието да одобрява програмата за първоначално обучение на координаторите;

2. Съдиите, в качеството им на потенциални членове на Съвета по въпросите на медиацията по висящи съдебни дела;
3. Съдебни служители, в качеството им на потенциални, заемащи длъжността „координатор“ лица.
4. Администрацията на ВСС, обобщаваща и анализираща информацията, постъпваща от отчетите на съдебните центрове по медиация.

Косвени заинтересовани страни:

Магистрати, физически и юридически лица, в качеството им на участници в обществените консултации.

4. Варианти на действие: Идентифицирайте основните регулаторни и нерегулаторни възможни варианти на действие от страна на държавата, включително и варианта „без намеса“.

При този нормативен акт не е възможно да бъдат формулирани варианти, различни от вариант „без намеса“ и предложеният вариант за приемане на наредбата. Всякакъв друг вариант, различен от приемане на наредбата, би бил неизпълнение на нормативен акт от по-високо ниво.

Вариант на действие 1 „Без намеса“: При този вариант ще продължи да се наблюдава:

1. Изпълнение на законово задължение по чл. 84а, ал. 4 от Закона за съдебната власт и чл. 25 от Закона за медиацията;
2. Липса на допълнение на структурата на съдебните центрове по медиация;
3. Липса на обстойна регламентация на фигурата „координатор“ и на неговите и функции;
4. Липса на уредба, указваща вида и количеството необходимата за събиране информация, при анализирането на която ще се постигне подобряване на дейността на централните по медиация;
5. Липса на съответствие на подзаконовите нормативни актове един с друг.

Вариант на действие 2 „Приемане на наредбата“: При този вариант ще бъдат осигурени:

1. Изпълнение на законово задължение по чл. 84а, ал. 4 от Закона за съдебната власт и чл. 25 от Закона за медиацията;
2. Подробно описание на структурата на съдебните центрове по медиация;
3. Подзаконова детайлна регламентация на фигурата „координатор“ и на неговите функции;
4. Уредба, указваща вида и количеството необходимата за събиране информация, при анализирането на която ще се постигне подобряване на дейността на централните по медиация;
5. Синхронизиране на подзаконовата нормативна уредба, касаеща структурата и организацията на съдебните центрове по медиация и длъжностите на съдебната администрация.

5. Разходи: Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички

значими потенциални икономически, социални, екологични и други негативни въздействия за всеки един от вариантите, в т.ч. разходи за идентифицираните заинтересовани страни в резултат на предприемане на действията. Пояснете кои разходи се очаква да бъдат второстепенни, и кои да са значителни.

Финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба са описани във изготвената Финансова обосновка, придружаваща проекта на подзаконовия нормативен акт.

6. Ползи: Опишете качествено (при възможност - и количествено) всички значими потенциални икономически, социални, екологични и други ползи за идентифицираните заинтересовани страни за всеки един от вариантите в резултат на предприемане на действията. Посочете как очакваните ползи кореспондират с формулираните цели.

Вариант на действие 1 „Без намеса“:

Не могат да бъдат идентифицирани ползи от реализирането на Вариант на действие 1 „Без намеса“.

Вариант на действие 2 „Приемане на наредбата“:

С приемането на предложения подзаконов нормативен акт непряко ще доведе до поставената обща цел от законодателя да се преодолее недоверието на гражданите към медиацията като алтернативен способ за разрешаване на спорове и ще се изпълнят изискванията, заложи в НПВУ, реформа 3, етап 227.

7. Потенциални рискове: Посочете възможните рискове от приемането на нормативната промяна, включително възникване на съдебни спорове

Вариант на действие 1 „Без намеса“:

Неприемането на Наредбата съставлява неизпълнение на изрично законово задължение на ВСС.

Вариант на действие 2 „Приемане на наредбата“:

Не са идентифицирани рискове при приемане на Наредбата.

8. Административната тежест:

☐ Ще се повиши

☐ Ще се намали

X Няма ефект

Наредбата е изготвена в съответствие с обнародваните в ДВ, бр. № 55 от 08.07.2025 г. Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс, приет от 51-то Народно събрание, с който се въвежда задължителна информационна среща за процедура по медиация в случаите и при условията предвидени в закона.

9. Въздействие върху микро, малки и средни предприятия (МСП):

☐ Актът засяга пряко МСП

X Актът не засяга МСП

X Няма ефект

Наредбата не засяга микро, малките и средни предприятия.	
10. Проектът на нормативен акт изисква цялостна оценка на въздействието: ☐ Да ☒ Не Наредбата има за цел да детайлизира и прецизира съществуващата нормативна уредба, като при прилагането на нормативния акт не се очакват значителни последици. В този смисъл не се изисква извършването на цялостна оценка на въздействието.	
11. Обществени консултации: Обобщете най-важните въпроси за обществените консултации, посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури. Най – важните въпроси за обществената консултация са: В1.: Изработеният проект на Наредба в съответствие ли е със законовите разпоредби въведени със ЗИД на ГПК (обн. ДВ, бр. 55 от 08.07.2025 г.)? В2.: Детайлно и точно ли са разписани нормите, касаещи функциите на координатора в съдебните центрове? В3.: Изяснява ли се обема и вида на събираната статистическа информация, както и целта на събирането ѝ? Проектът на Наредба ще бъде публикуван на Интернет страницата на ВСС www.vss.justice.bg, раздел „Обществени консултации“, за срок от 14 дни, подробни съображения за което се съдържат в мотивите, придружаващи проекта за подзаконов нормативен акт. Проектът на Наредба ще бъде внесен на заседание на Пленума на ВСС, като ще бъдат обсъдени постъпилите становища. Заседанията на Пленума на Висшия съдебен съвет са публични и се излъчват онлайн на Интернет страницата на Съвета. Пълните стенографски протоколи от заседания на Пленума също са публично достъпни на Интернет страницата на ВСС. Справката за постъпилите становища и за тяхното отразяване ще бъде публикувана на Интернет страницата на ВСС.	
12. Приемането на нормативния акт предвидено ли е в европейското законодателство. ☐ Да ☒ Не Приемането на нормативния акт не е предвидено в европейското законодателство.	
13. Подпис на отговорното лице: Име и длъжност: Юлиан Ангелов – гл. експерт –юрисконсулт, отдел ПОНД, дирекция „Правна“, Администрация на ВСС Дата: 09.07.2025 г. Подпис: /П/ Съгласувал: Димитър Ненов –директор на дирекция „Правна“, Администрация на ВСС Дата: 09.07.2025 г. Подпис: /П/	